

Utlåtande 2016:153 RI (Dnr 170-1307/2016)

Centralupphandling av vård- och omsorgsboenden 2017

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Äldrenämnden ska ansvara för genomförande av centralupphandling av entreprenaddrift för de boenden som anges i detta ärende.
Upphandlingen ska genomföras i enlighet med de principer som anges i ärendet och tidigare kommunfullmäktigebeslut (2007-11-05 § 16, 2008-09-29 § 17, 2009-12-14 § 21, 2011-04-04 § 18 samt dnr 152-232/2016).
2. När entreprenadupphandling är slutförd och avtal påskrivna ska avtalen lämnas över till respektive ansvarig stadsdelsnämnd.
Stadsdelsnämnderna har därefter ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet, löpande dialog med entreprenörer etcetera.
3. Äldrenämnden får besluta om att justera antalet boenden på det sätt som framgår av ärendet om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara omöjligt eller uppenbart olämpligt att inkludera boendet, eller om något ytterligare boende ska läggas till i upphandlingen.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Valfrihet inom vård- och omsorgsboenden infördes i Stockholms stad den 1 juli 2008. Av beslutet framgår att om kommunfullmäktige beslutar att vård-

och omsorgsboenden ska upphandlas, så ska det göras genom centralt genomförda entreprenadupphandlingar.

Föreliggande ärende innehåller förslag till boenden som bör ingå i kommande entreprenadupphandling samt principer för genomförande av upphandlingen och avtalens förvaltande.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

Utifrån stadsdelsnämndernas rekommendationer föreslås härmed vård- och omsorgsboendena i utlåtandet att upphandlas av äldrenämnden.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Äldrenämnden ska ansvara för genomförande av centralupphandling av entreprenad drift för de boenden som anges i detta ärende.
Upphandlingen ska genomföras i enlighet med de principer som anges i ärendet och tidigare kommunfullmäktigebeslut (2007-11-05 § 16, 2008-09-29 § 17, 2009-12-14 § 21, 2011-04-04 § 18 samt dnr 152-232/2016).
2. När entreprenadupphandling är slutförd och avtal påskrivna ska avtalen lämnas över till respektive ansvarig stadsdelsnämnd.
Stadsdelsnämnderna har därefter ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet, löpande dialog med entreprenörer etcetera.
3. Äldrenämnden får besluta om att justera antalet boenden på det sätt som framgår av ärendet om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara omöjligt eller uppenbart olämpligt att inkludera boendet, eller om något ytterligare boende ska läggas till i upphandlingen.

Stockholm den 5 oktober 2016

På kommunstyrelsens vägnar:

KARIN WANNGÅRD

Ulrika Gunnarsson

Ärendet

Valfrihet inom vård- och omsorgsboenden infördes i Stockholms stad den 1 juli 2008. Av beslutet framgår att om kommunfullmäktige beslutar att vård- och omsorgsboenden ska upphandlas, så ska det göras genom centralt genomförda entreprenadupphandlingar.

Föreliggande ärende innehåller förslag till boenden som bör ingå i kommande entreprenadupphandling samt principer för genomförande av upphandlingen och avtalens förvaltande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

I föreliggande ärende föreslås att fem vård- och omsorgsboenden upphandlas med tillämpning av lagen om offentlig upphandling, LOU.

Stadsledningskontorets och äldreförvaltningens bedömning är att de fastigheter som verksamheterna bedrivs i är värdefulla att bevara som vård- och omsorgsboenden och därutöver är strategiskt lokaliserade.

För att en centralupphandling ska uppnå lyckat resultat är det mycket viktigt att urvalet sker i dialog och samråd med stadsdelsnämnderna. Stadsledningskontoret och äldreförvaltningen har utgått från de entreprenader vars avtal löper ut 2017-09-30 och som stadsdelsnämnderna beslutat rekommendera kommunfullmäktige att upphandla på nytt. Följande fem boenden föreslås ingå i den kommande centralupphandlingen.

Kampementets vård- och omsorgsboende	Östermalms stadsdelsnämnd
Åsengården	Hägersten Liljeholmens stadsdelsnämnd
Bergsunds vård- och omsorgsboende	Södermalms stadsdelsnämnd
Ängsö vård- och omsorgsboende	Farsta stadsdelsnämnd
Sabbatsbergbyns vård- och omsorgsboende	Norrmalms stadsdelsnämnd

Dessa vård- och omsorgsboenden drivs för närvarande på entreprenad och omfattar 367 platser av de ca 6 000 platser som totalt ingår i stadens valfrihetssystem.

Överväganden vid förslag om upphandling av vård- och omsorgsboenden

Av de berörda stadsdelsförvaltningarnas tjänsteutlåtanden, som ligger till grund för nämndernas förslag till boenden att ingå i den kommande centralupphandlingen, framgår att samtliga föreslagna boenden bedöms som välskötta, bedriver vård och

omsorg med god kvalitet samt att de nuvarande entreprenörerna uppfyllt avtalskraven i alla delar. Stadsledningskontoret och äldreförvaltningen kan konstatera att detta till stora delar också stöds av de sammanställningar äldreförvaltningen årligen gör gällande stadens verksamhetsuppföljningar och brukarundersökningar.

Vidare har stadsledningskontoret och äldreförvaltningen inget att erinra gällande de berörda fastigheternas lämplighet att drivas på entreprenad. De fastigheter som de föreslagna vård- och omsorgsboendena inryms i bedöms, enligt 2016 års boendeplan, ändamålsenliga och inte i behov av upprustning.

Tidplan

Upphandlingsprocessen påbörjas under hösten 2016 och avtal beräknas gälla från och med 2017-10-01. Exakta datum för verksamhetsövergång kommer att anges i förfrågningsunderlagen för respektive boende.

Organisation

Äldrenämnden ges i uppdrag att genomföra upphandlingen i enlighet med kommunfullmäktiges beslut, inklusive vägledning för upphandlingarnas genomförande. Även om entreprenad-upphandlingen sker genom en centralupphandling måste stadsdelsnämndernas kompetens och erfarenhet vad gäller just denna typ av entreprenadupphandling tas till vara. Det är därför viktigt att stadsdelsnämnderna avsätter tid och resurser för deltagande i arbetet. Detta gäller vid framtagande av det underlag och uppgifter om respektive boende som är direkt avgörande för upphandlingen samt i högsta grad i arbetet med förfrågningsunderlag och utvärderingsarbetet. Stadsdelsnämnderna har flera års värdefull erfarenhet av uppföljning av befintliga avtal som måste tas till vara.

Utformning

Upphandlingen av entreprenaderna ska utformas på ett sådant sätt att det blir det för staden som helhet och de äldre mest fördelaktiga utfallet. Förutsättningar ska ges i upphandlingen för att genom referenstagning beakta stadens egna och andras erfarenheter av hur leverantörer sköter sina skyldigheter.

Upphandlingen ska genomföras i enlighet med de vägledande principer som anges i kommunstyrelsens förslag till beslut utl. 2016 RI+VIII dnr 152-232/2016 .

Vidare ska genom upphandlingarna garanteras att de kvalitetskrav som ställs på äldreomsorgen och hälso- och sjukvården i gällande lagstiftning, Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter samt stadens riktlinjer och policy uppnås. Kunskap om vad som framkommit i brukarundersökningar och uppföljningar ska tas tillvara.

Det av kommunfullmäktige antagna ersättningssystemet ska tillämpas. Vidare ska krav och kommersiella villkor utformas i enlighet med målen för verksamhetsområdet och stadens program för upphandling och inköp.

Förvaltning av avtal

I enlighet med beslutet om valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen ska nya entreprenadavtal som upphandlas inom ramen för valfrihetssystemet förvaltas och följas upp av respektive stadsdelsnämnd. Detta innebär mer konkret att när entreprenadupphandling är slutförd och avtal är tecknat ska avtalen lämnas över till ansvarig stadsdelsnämnd. Stadsdelsnämnderna har därefter ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet, löpande dialog med entreprenörer etc. Äldreförvaltningen bevakar löpande entreprenörers kreditvärdighet och genomför seriositetskontroller.

Uppföljning av vård- och omsorgsboende

Kommunerna har i egenskap av huvudman det yttersta ansvaret för att äldre får den vård och omsorg som har beviljats. Äldrenämnden har en övergripande uppgift att följa upp och i dialog med utförare utveckla äldreomsorgen i staden. Ansvaret för uppföljning och förvaltning av avtalen samt att följa upp varje biståndsbeslut åligger respektive ansvarig stadsdelsnämnd. Kraven på god kvalitet gäller både entreprenörsdriven äldreomsorg och offentlig verksamhet. För en god omsorg är det, utöver tydlig kravställning och välskrivna avtal, viktigt med uppföljning för att säkra att beställda insatser genomförs och håller utlovad kvalitet.

För tillfället pågår en översyn av stadens samlade uppföljning av äldreomsorg i syfte att vidareutveckla och samordna dessa på ett tydligare sätt. Äldreförvaltningen kommer att presentera förslag om detta under hösten 2016.

Utvecklingsområden jämfört med tidigare genomförda upphandlingar

Stadens utvärdering av tidigare genomförda centrala upphandlingar av vård- och omsorgsboenden har lett till åtgärder inom staden och dess upphandlingsverksamhet.

En viktig åtgärd är att stärka och förbättra uppföljningen både avseende avtal och det enskilda biståndsbeslutet.

I de senaste centrala upphandlingarna av vård- och omsorgsboende (2013) ökade också staden möjligheterna att beakta egna referenser i utvärderingen av anbud. Vidare förlängdes avtalstiden, från maximalt nio till elva år. Dessa, samt andra goda erfarenheter av tidigare upphandlingar, kommer att tas tillvara i de kommande upphandlingarna.

I samband med att avtal frånträtts under pågående avtalsperiod, på grund av att staden beslutat om att boenden ska läggas ned, har det framkommit behov av att i avtalet införa klausuler som reglerar sådana situationer.

Kommunfullmäktige beslutade 2014 om en utevistelserättighet i vård- och omsorgsboenden. Enligt denna rättighet ska den enskilde dagligen erbjudas utevistelse. Detta bör arbetas in i kommande upphandling, då denna redan omfattar utförare enligt LOV och de verksamheter som drivs i kommunal regi.

Exempel på andra områden där behov av förtydligande i förfrågningsunderlaget föreligger är försäkringsfrågor, entreprenörens ansvar för lokaler och inventarier,

omvårdnadspersonalens arbetsuppgifter i förhållande till andra funktioner som krävs för verksamheten, såsom städning och vaktmästeri.

Övrigt

Det valfrihetssystem som kommunfullmäktige har beslutat om (dnr 327-1752/2007) omfattar inte profilboende, servicehus eller korttidsplatser. I vissa fall kan profilboende, servicehuslägenheter och korttidsplatser ingå som delar av de föreslagna boendena. De upphandlingar som föreslås genomföras kommer att avse boendena i sin helhet. Det innebär att om ett boende innehåller profilboende, servicehuslägenheter och/eller korttidsplatser kommer dessa delar att ingå i upphandlingen av driften av det specifika boendet, enligt de förutsättningar som kommer att anges i upphandlingsunderlaget. I dessa fall ska respektive stadsdelsnämnd besluta vilken ersättning som ska gälla för dessa platser.

Stadsledningskontoret och äldreförvaltningen föreslår att om det under arbetet med upphandlingen, av rättsliga eller andra skäl, visar sig vara omöjligt eller uppenbart olämpligt att inkludera något boende får äldrenämnden besluta att den nu aktuella upphandlingen inte ska omfatta detta eller dessa boenden. Äldrenämnden föreslås även under upphandlingen, om stadsdelsnämnden beslutar att föreslå att ett boende ska upphandlas, kunna besluta att lägga till boenden till upphandlingen.